

Historia sztuki, Ochrona dóbr kultury
Rok akademicki 2010-2011

1.	Nazwa przedmiotu	<i>Uran i melancholia. Homoseksualna Europa 1900-2000</i>
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Wydział Historyczny, Instytut Historii Sztuki, Zakład Historii Sztuki Nowoczesnej
3.	Kod przedmiotu	WH.IHS-0221
4.	Język przedmiotu	Polski
5.	Grupa treści kształcenia, w ramach której przedmiot jest realizowany	Grupa treści kształcenia do wyboru
6.	Typ przedmiotu	Fakultatywny – do wyboru z grupy przedmiotów
7.	Rok studiów, semestr	I-III studiów licencjackich, I studiów uzupełniających magisterskich, V rok studiów magisterskich Semestr I
8.	Imię i nazwisko osoby prowadzącej przedmiot	Mgr Wojciech Szymański
9.	Imię i nazwisko osoby egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	Nie dotyczy
10.	Formuła przedmiotu	Wykład konwersatoryjny
11.	Wymagania wstępne	Brak
12.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	30
13.	Liczba punktów ECTS przypisana przedmiotowi*	1 ECTS
14.	Czy podstawa obliczenia średniej ważonej?*	Nie
15.	Założenia i cele przedmiotu	<p>W wyniku zajęć student powinien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznać się i pogłębiać wiedzę dotyczącą kultury artystycznej i literackiej oraz obyczajowości homoseksualnej części społeczeństwa europejskiego w XX wieku - zapoznać się z ikonografią i „obrazami myśli” wytworzonymi w kręgu tej kultury, zwłaszcza głównymi jej figurami („miłość, która nie może wymówić swojego imienia”, Uran, melancholia, podróż włoska jako wielki powrót, samobójstwo symboliczne, zamknięcie w szafie i wyjście z szafy) - zapoznać się z głównymi założeniami metodologicznymi gay and lesbian studies, queer theory, gender theory - wymieniać i opisywać przykłady malarstwa, rzeźby, muzyki i literatury omawiane na zajęciach - rozumieć mechanizm powstawania dyskursów władzy w polu historii i kultury oraz strategii oporu wobec nich, rozumieć opresyjny wymiar kultury i jej dyscyplinującą rolę - rozumieć klasowy i genderowy charakter omawianej

		<p>podczas zajęć sztuki</p> <ul style="list-style-type: none"> - używać odpowiedniej terminologii (homoerotyzm, homoseksualność, emancypacja, subwersja, gayness, queer, kamp, heteronormatywność) - prezentować kluczowe postaci i zagadnienia związane z kulturą intelektualną omawianego kręgu - zdobyć umiejętność przepisywania kanonu w kontekście queerowej wrażliwości
16	Metody dydaktyczne	<p>Wykład przedstawiający wybrane zagadnienia w układzie chronologicznym, topograficznym i problemowym. Dyskusja ze studentami i studentkami. Wykład zilustrowany wybranymi przykładami (malarstwo, rzeźba, fotografia) oraz filmami video, fragmentami filmów pełnometrażowych, nagraniami przedstawień operowych i baletowych. Wizualizacja „bohaterów” konwersatorium z elementami biografistyki w połączeniu z tekstami literackimi (powieść, poezja, dramat) oraz gatunkami paraliterackimi (reportaż, dziennik, itinerarium, esej, autobiografia)</p>
17	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>30-minutowe kolokwium podczas ostatnich zajęć. Test oparty na znajomości przykładów wizualnych pokazywanych podczas zajęć</p>
18	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy poszczególnych wykładów:</p> <p>1. Podróż włoska I. Winckelmann Wykład wprowadzający w tematykę „innej” historii Europy. Figura melancholii i figura Urana. Uranista jako typ ikonograficzny. Zabójstwo Winckelmanna jako akt samobójstwa. Winckelmann jako archetyp podróży włoskiej. <i>Śmierć w Wenecji</i> Tomasa Manna. Bertel Thorwaldsen i Hans Christian Andersen jako figury losu. Inne czytanie antyku</p> <p>2. Podróż włoska II. Mój Bóg jest piękny jako ja Środowisko fotografów niemieckich około 1900 na Sycylii. Capri jako kolonia artystyczna. Tyberiusz. Antyk i chrześcijaństwo. <i>Narodziny muzyki z ducha tragedii</i>. Dionizos/Orfeusz/Chrystus. <i>Król Roger</i> Szymanowskiego i Iwaszkiewicza jako figura losu. Samobójstwo jako ubóstwienie</p> <p>3. Podróż włoska III. Powroty Dionizosa Nan Goldin i podróż sentymentalna. Wielkie powroty. Włoskie powroty w drugiej połowie XX wieku. Samobójstwo w obliczu niechybnej śmierci. AIDS jako metafora</p> <p>4. Maroko</p>

		<p>Eskapizm i modernizm. Orientalizm. Maroko i Afryka Północna jako miejsce liminalne. <i>Maroko</i> Sternberga. Andre Gide <i>Jeśli ziarno nie zamrze</i>. Tangerska kolonia artystyczna ok. 1950</p> <p>5. Paryż I. Pieśń miłości Balety rosyjskie. Jean Cocteau: <i>Orfeusz, Piękna i Bestia</i>. Jean Genet: aktor i męczennik. <i>Un chant d'amour</i>. Wyrzeczenie się świata jako symboliczne samobójstwo</p> <p>6. Paryż II. Amerykanin w Paryżu Felix Gonzalez-Torres – <i>Amerykanin w Paryżu</i>. Śladami Oskara Wilde'a</p> <p>7. Londyn I. Między aktami Między wiktorianizmem a nowoczesnością. Bloomsbury Group</p> <p>8. Swinging London Gilbert and George. David Hockney</p> <p>9. Londyn III. Ostatni Anglik Derek Jarman</p> <p>10. Pożegnanie z Berlinem Kultura Republiki Weimarskiej. Niemiecki dyskurs medyczny i psychopatologiczny. Próby emancypacji. Narodziny kampu</p> <p>11. Narodziny nazizmu z ducha muzyki Homoseksualizm, sadomasochizm, nazizm. Sztuka nazistowska i jej wymiar homoerotyczny. Homoseksualność i żydowskość</p> <p>12. Płeć i charakter Mitteleurop Wiedeń – psychoanaliza i filozofia języka. <i>Niepokoje wychowanka Torlessa</i></p> <p>13. Umysłowa mapa Europy Figury i alegorie wykluczenia i miłości, która nie może wymówić swojego imienia w literaturze polskiej po 1945 roku. Noologiczne podejście do literatury jako obrazu myśli</p> <p>14. Kręgi obcości. Wizualizacje inności w PRL-u Wizualizacje inności w kulturze popularnej. Historia męskiego ciała w sztuce polskiej po 1945</p> <p>15. Wyjście z szafy Subwersywne strategie wizualności na początku XXI wieku. Odkrycie „innej” Europy. <i>Na końcu przychodzą turyści</i></p> <p>Zakres dziedzinowy: historia sztuki, historia literatury, historia medycyny, historia kultury, antropologia kultury, filozofia, modernizm</p>
19	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia	<p>Wybrana literatura:</p> <p>1. ALDRICH R., THE SEDUCTION OF THE MEDITERRANEAN: WRITING, ART AND HOMOSEXUAL FANTASY, LONDON 1993.</p> <p>2. BELL Q., VIRGINIA WOOLF. BIOGRAFIA, PRZEŁ. M.</p>

danego przedmiotu	<p>LAVERGNE, WARSZAWA 2004.</p> <p>3. CHWIN S., SAMOBÓJSTWO JAKO DOŚWIADCZENIE WYOBRAŹNI, GDAŃSK 2010.</p> <p>4. COOPER E., THE SEXUAL PERSPECTIVE: HOMOSEXUALITY AND ART IN THE LAST 100 YEARS IN THE WEST, LONDON 1994.</p> <p>5. CYZ T., ARIOSO, WARSZAWA 2007.</p> <p>6. CYZ T., POWROTY DIONIZOSA. „KRÓL ROGER” WEDŁUG SZYMANOWSKIEGO I IWASZKIEWICZA, WARSZAWA 2008.</p> <p>7. DATTAS L., CNOTLIWY ŻYWOT JEANA GENETA, WARSZAWA 2009.</p> <p>8. DUNN J., VIRGINIA WOOLF I VANESSA BELL. SEKRETNY UKŁAD, PRZEL. P. ŁOPATKA, KRAKÓW 2004.</p> <p>9. FOUCAULT M., HISTORIA SEKSUALNOŚCI, PRZEL. B. BANASIAK, K. MATUSZEWSKI, GDAŃSK 2010.</p> <p>10. GEJE I LESBIJKI: ŻYCIE I KULTURA, RED. R. ALDRICH, KRAKÓW 2009.</p> <p>11. GŁOWIŃSKI M., KRĘGI OBCOŚCI, KRAKÓW 2010.</p> <p>12. GOETHE W.J., WINCKELMANN, PRZEL. T. NOMOWICZ [w:] TEGOŻ, WYBÓR PISM ESTETYCZNYCH, WARSZAWA 1981.</p> <p>13. IWASZKIEWICZ J., KSIĄŻKA O SYCYLII [w:] TEGOŻ, PODRÓŻE, WARSZAWA 1958.</p> <p>14. IWASZKIEWICZ J., PODRÓŻE DO WŁOCH, WARSZAWA 1980.</p> <p>15. JELEŃSKI K.A., LISTY Z KORSYKI DO JÓZEFA CZAPSKIEGO, WARSZAWA 2003.</p> <p>16. KERENYI K., DIONIZOS. ARCHETYP ŻYCIA NIEZNISZCZALNEGO, PRZEL. I. KANIA, WARSZAWA 2008.</p> <p>17. KOSOFSKY SEDGWICK E., EPISTEMOLOGY OF THE CLOSET, BERKELEY 1990.</p> <p>18. KURYLUK E., WIEDEŃSKA APOKALIPSA. ESEJE O SZTUCE I LITERATURZE WIEDEŃSKIEJ OKOŁO 1900, KRAKÓW 1974.</p> <p>19. MANN T., ŚMIERĆ W WENECEJI, PRZEL. L. STAFF, WROCŁAW 1996.</p> <p>20. MAYER H., ODMIENCY, PRZEL. A. KRYCZYŃSKA, WARSZAWA 2005.</p> <p>21. MURATOW P., OBRAZY WŁOCH. WENECEJA, PRZEL. P. HERTZ, WARSZAWA 2009.</p> <p>22. NIETZSCHE F., NARODZINY TRAGEDII CZYLI HELLENIZM I PESYMIZM, PRZEL. L. STAFF, KRAKÓW 2003.</p> <p>23. PATER W., WINCKELMANN [w:] TEGOŻ, THE RENAISSANCE, LONDON 1978.</p> <p>24. ROBB G., STRANGERS. HOMOSEXUAL LOVE IN THE 19TH CENTURY, LONDON 2004.</p> <p>25. SARTRE J.P., SAINT GENET. ACTOR AND MARTYR, TRANSL. B. FRECHTMAN, NEW YORK 1983.</p> <p>26. SIMMEL G., WENECEJA, PRZEL. M. ŁUKASIEWICZ [w:] TEGOŻ, MOST I DRZWI. WYBÓR ESEJÓW, PRZEL. TEJŻE, WARSZAWA 2006.</p> <p>27. SZYMAŃSKI W., O CZYM NIE MÓWIĄ KAMIENIE WENECEJI,</p>
-------------------	--

	<p>„ODRA” NR 9 2009.</p> <p>28. SZYMAŃSKI W., PODRÓŻ WŁOSKA, CZYLI ZOBACZYĆ NEAPOL I UMRZEĆ, „PANOPTIKUM” NR 8 2009.</p> <p>29. TOMASIK K., HOMOBIOGRAFIE, WARSZAWA 2008.</p> <p>30. WALDORFF J., FIDREK, WARSZAWA 1989.</p> <p>31. WARKOCKI B., HOMOBIOGRAFIE. POLSKA PROZA WOBEC ODMIENNOŚCI, WARSZAWA 2007.</p> <p>32. WOOLF V., CHWILE WOLNOŚCI. DZIENNIK 1915-1941, PRZEŁ. M. HEYDEL, KRAKÓW 2007.</p> <p>33. Wullschlager J., Andersen. Życie bajkopisarza, przeł. M. Ochab, B. Sochańska, Warszawa 2005.</p>
--	---